Pohjoisessa kasvanut kuusi on laatupuuta tyvestä latvaan. Kuusilankku on kuvassa luonnollisessa koossaan.

LEVEILEVÄ KUUSILANKKU

Leveistä kuusilankuista on suorastaan nautinnollista rakentaa lattia. **Lattiasta tulee varmasti hyvä, kun pidät mielessäsi viisi perussääntöä.**

Lankkulattia valmistuu alun jälkeen nopeasti. Alustan pitää olla tasainen, ja ensimmäinen lankku on kiilattava aivan suoraksi.

5 Käsittele lankun pinta kestäväksi.

Leveä kuusilankku on kerrassaan ylellistä puuta. Kuusen pinta on vaalea, ja sen syykuviot ovat rauhalliset ja tasaiset. 33 milliä paksu lankku tuntuu jämäkältä sekä kädessä että jalan alla. Oikein rakennettu lankkulattia kestää sukupolvesta toiseen.

Pitkien, painavien ja kalliiden lankkujen asentaminen on tarkkaa työtä. Lankut ovat onneksi niin laadukkaita, että niillä on suhteellisen helppo rakentaa. Lankut on sahattu huolellisesti ja kuivattu hyvissä olosuhteissa, joten ne ovat tasalaatuisia ja suoria.

Aiempi kokemus lattian rakentamisesta on eduksi, mutta se ei ole pakollista. Muutama tekniikka ja taito pitää kuitenkin hallita, jotta työ onnistuu.

Alustan pitää olla tasainen ja vakaa. Lankut pitää kiinnittää lattiapalkkeihin oikealla tavalla, ja ruuvit on peitettävä puutulpilla. Myös lankkujen päät pitää ujuttaa ponttiin. Valmis lattia pitää käsitellä, jotta se säilyy hyvänä pitkään.

Ylellinen lankkulattia. Lankkujen paksuus ei näy, mutta sen voi aistia lattiasta lähtevästä äänestä ja lattian vakaudesta.

Ensimmäinen lankku pitää asentaa täysin suoraan ja viimeinen vääntää kunnolla pontin pohjaan asti.

Hahmottele lattia etukäteen

Lankut ovat niin leveitä, että viimeisen lankun leveys on helppo laskea etukäteen. Jos viimeisestä lankusta on tulossa paria senttiä leveämpi, sen leveys kannattaa jakaa kahtia kaventamalla ensimmäistä lankkua. Lopputulos näyttää siistiltä, kun huoneen molemmilla puolilla on samankokoinen, alle puolen lankun levyinen suikale.

Pituus

Sahat myyvät leveitä kuusilankkuja joko määrämittaisina tai eripituisina. 25 senttiä leveiden lankkujen mitat vaihtelevat yleisesti 4,1 metristä 5,7 metriin. Mitta ei riitä seinästä seinään isossa huoneessa, joten jokaiseen lankkuriviin tulee sauma. Suunnittele lankkujen järjestys ennalta, jotta saumat eivät satu liian lähelle seiniä tai toisiaan. ☐

1

Oikaise alusta tasaiseksi

Suora ja luja alusta on hyvän puulattian perusedellytys. Ellet halua höylätä vanhoja palkkeja, voit oikaista lattian korkeimman kohdan. Varmista, että ovet mahtuvat avautumaan. Lattian voi oikaista monella tapaa. Tässä käytetään vaneria ja pahvia.

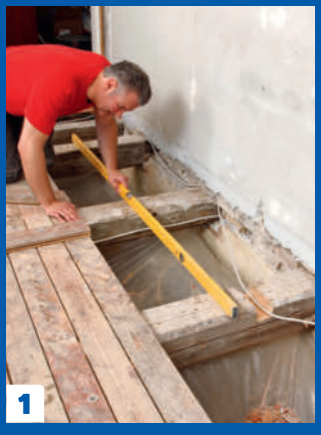

1

Päätä uuden lattian korko. Mittaa palkkien korkeus joka puolella huonetta, jotta löydät korkeimman kohdan.

2

Koolaa lattia suoraksi vaneri- ja pahvisuikaleilla. Tekniikka mahdollistaa lattian koolaamisen pätkä kerrallaan, joten voit rakentaa uuden lattian vanhan päältä.

2

Mittaa, halkaise ja kiinnitä ensimmäinen lankku

Suunnittele koko lattia valmiiksi, ennen kuin aloitat rakentamisen. Jos ensimmäinen lankku kiinnitetään seinän viereen hahmottelematta koko lattiaa, peräseinän viereen saattaa jäädä tilaa vain parin sentin levyiselle, rumalle suikaleelle.

Ellei lankkujen leveys satu sopimaan huoneen leveyteen, reunimmaiset lankut kannattaa halkaista yhtä leveiksi. Laske aluksi, kuinka leveä viimeisestä lankusta tulee, jos lattian rakentaminen aloitetaan kokonaisella lankulla. Jos joudut halkaisemaan viimeisestä lankusta pois paria senttiä leveämmän kaistaleen, jaa viimeisen lankun leveys kahdella ja kavenna ensimmäistä lankkua sen verran. Siten kummankin seinän viereen jää vähintään puolikas lankku.

Laskutoimituksessa pitää ottaa huomioon 10–15 millin elämisvara huoneen molemmilla puolilla, sillä puu supistuu ja laajenee ilmankosteuden mukaan. Ota huomioon myös se, että seinät saattavat olla vinot.

TÄRKEÄÄ!

Jätä seinän viereen pieni rako, jotta lattia mahtuu elämään ilmankosteuden mukaan. Sentin rako riittää pieneen huoneeseen, mutta yli nelimetrisessä huoneessa raon pitää olla 1,5 senttiä huoneen molemmilla puolilla.

Fakta

KUUSILANKKU ON LATTIAN KUNKKU

Leveä kuusilankku on pohjoisessa ilmastossa kasvanut laadukas luonnontuote. Kuusesta tehdyt lattialankut sahataan usein 33 milliä paksuiksi ja 195–250 milliä leveiksi. Lankkujen pituus vaihtelee yleisesti 4,1 ja 5,7 metrin välillä, mutta sahoilta voi saada myös pitempää, parhaimmillaan yli kymmenmetristä puutavaraa. Määrämittaisesta puusta on helppo rakentaa, mutta tasapitkät lankut ovat hieman erimittaisia kalliimpia. Ympäripontattujen lankkujen saumat voi tehdä mihin kohtaan lattiaa tahansa. Vain pitkiltä sivuilta pontatut laudat pitää jatkaa lattiapalkkien kohdalta.

3

Sivele liimaa päätyponteihin

Tässä jutussa tehdään lattia yhdeksän metriä pitkään huoneeseen. Lankut eivät yllä huoneen päästä päähän, joten jokaiseen lankkuriviin tulee vähintään yksi sauma.

Ympäripontattujen lankkujen saumojen ei tarvitse osua lattiapalkkien kohdalle. Päätyponttiin siveltävä liima varmistaa, etteivät liitokset ala irvistää ajan kuluessa. Varmista, että samaan palkinväliin ei tule liian monta saumaa. Hyvä periaate on, että samassa palkinvälissä pitää olla kaksi kokonaista lankkua saumojen välissä. Päätypontatut laudat ovat siitä hyviä, että uuden rivin voi usein aloittaa edellisen rivin ylijäämäpätkällä. Älä kuitenkaan aloita uutta riviä liian lyhyellä lankulla.

Aseta lankku seinän viereen naaraspontti edellä. Laske, kuinka leveä lankku toiselle puolelle huonetta tulee. Halkaise ensimmäinen lankku siten, että siitä ja viimeisestä lankusta tulee yhtä leveät.

Sahaa lankku sopivaksi pistosahalla. Sahaa alapuolelta, jotta pinnasta ei tule tikkuinen. Jos seinä on suora, lankku kannattaa halkaista sirkkelillä.

Ruuvaa ensimmäinen lankkurivi kiinni. Jätä seinän ja lankun väliin vähintään 10 millin rako. Voit varmistaa lankun suoruuden linjalangalla tai laserilla ja hienosäätää lankun paikkaa kiiloilla.

> **VINKKI**
>
> **Pidä kirjaa lankkujen mitoista, jos ne eivät ole yhtä pitkiä.** Suunnittelu on tärkeää, jotta samaan palkinväliin ei satu liian monta saumaa.

Pitkät ja raskaat lankut kannattaa katkaista upotussahalla. Käytä apuna ohjainkiskoa ja suorakulmaa. Säädä kisko lankun päälle 90 asteen kulmaan ja purista kisko lujasti lankkuun ruuvipuristimella.

Säädä sirkkeli siten, että sen terä yltää pari milliä lankun läpi. Aseta lankku kahden laudan päälle, jotta voit keskittyä sahaamiseen. Laudat pitävät lankun ylhäällä sahaamisen aikana, eivätkä lankun päät repeä rumasti.

Lyö lankku kunnolla kiinni edelliseen lankkuun, ennen kuin yhdistät päädyt toisiinsa. Pidä vasaran ja lankun välissä pontattua lankkua lyömisen aikana.

Sivele päätysaumoihin liimaa. Kaada liimaa lasiin ja levitä liima siveltimellä. Voit käyttää samaa liimalasia myöhemmin tulppien kiinnittämiseen.

4

Kiinnitä lankut lattiaan ruuveilla ja tulpilla

Lankut kiinnitetään lattiaan kahteen kertaan, aluksi väliaikaisesti ponteista ja lopuksi kunnolla lankkujen päältä. Lankkujen päälle tulevat ruuvit peitetään lopuksi puutulpilla.

Kiinnitä ensimmäinen lankkurivi ruuveilla lankun päältä. Aseta ruuvit paikkoihin, joihin tulee myöhemmin tulpat. Lyö seuraavat lankut paikalleen ja kiinnitä ne vinoon poratuilla ruuveilla pontin päältä.

Kiinnitä lankut lopullisesti kahdella ruuvilla jokaiseen palkkiin. Esiporaa ruuveille reiät, ja tee reiät myös ruuvinkantoja varten. Peitä ruuvinkannat lopuksi reikiin liimattavilla puutulpilla, jotka ovat samaa puulajia kuin lankut.

1 **Pitkien lankkujen asentamisessa** tarvitaan usein mielikuvitusta. Tässä lankkua suostutellaan ponttiin sorkkaraudan ja puukapuloiden avulla.

2 **Kiinnitä lankku palkkiin ruuvilla,** kun lankku on kokonaan pontissa. Käytä kiinnittämiseen esimerkiksi 4,2x75 millin pienikantaisia ruuveja.

3 **Merkitse varsinaisten kiinnitysruuvien paikat lankkuihin,** kun olet saanut valmiiksi pari metriä lattiaa. Tulpat ratkaisevat, miltä lattia näyttää, joten mittaa ruuvien paikat huolellisesti. Piirrä palkkien kohdalle viivat pehmeäkärkisellä lyijykynällä. Merkitse ruuvien paikat viiden sentin päähän lankkujen reunoista.

4 **Poraa ruuveille reiät viiden millin terällä.** Poraa sen jälkeen tulppien reiät 10 millin terällä. Tässä käytetään yhdistelmäterää, joka poraa molemmat reiät samalla kertaa.

5 **Tee tulpan reiästä 10 milliä syvä.** Syvyyttä voi rajoittaa esimerkiksi sopivalla puukapulalla.

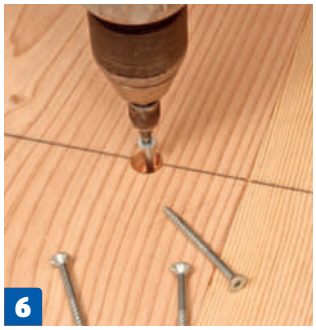

6 **Kiinnitä lankut palkkeihin** 5x60 millin ruuveilla. Jos ruuvi osuu palkissa olevaan halkeamaan eikä tartu kiinni, kokeile pitempää ruuvia.

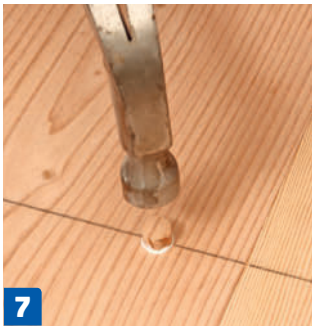

7 **Voitele puutulppa ja reikä** liimalla ja lyö tulppa pohjaan. Käytä kuusilankkuihin kuusesta tehtyjä tulppia ja käännä syyt puun mukaisiksi.

8 **Katkaise tulppa läheltä lattian pintaa,** kun liima on kuivunut. Paksuun pahviin tuettu multicutteri katkaisee tulpan helposti ja varovasti.

5

Tee lattiaan upea ja kestävä pinta

Uuden puulattian suojaaminen on erittäin tärkeää. Hio ja käsittele lankut mahdollisimman pian, jotta pinta säilyy ehjänä ja hyvännäköisenä. Voit valita sopivan pintakäsittelyaineen lattian kulutuksen ja oman makusi mukaan. Puulattian voi käsitellä esimerkiksi saippualla, lipeällä, vahalla, öljyllä tai lakalla.

TURVALLISUUS

Muista turvavarusteet, jos käsittelet uuden lattiasi lipeällä. Lipeä on voimakkaasti syövyttävää, joten noudata pakkauksen turvamääräyksiä huolellisesti.

Hio varovasti puutulppien kannat pois pienellä nauhahiomakoneella. Pidä kone koko ajan liikkeessä, jotta se ei tee jälkiä lattiaan.

Hio koko lattia hienojakoisella hiomapaperilla. Hiominen poistaa epätasaisuudet ja valmistaa puun pintakäsittelyä varten. Lattiahiomakoneita voi vuokrata konevuokraamoista.

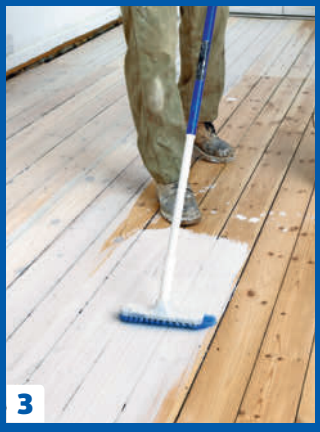

Voit vaalentaa puun lipeällä. Lipeä kannattaa levittää lattiaan ennen pintakäsittelyä.

Öljyä lattia lopuksi. Levitä öljy lattiaan siveltimellä tai telalla. Kiillota lattia hiomakoneella.

Fakta

KÄSITTELELE PINTA LAKALLA, ÖLJYLLÄ, VAHALLA TAI SAIPPUALLA

Valitse pintakäsittelyaine oman makusi ja lattian rasituksen perusteella.

Saippua
Hiero pellavaöljysaippuaa puun huokosiin ja pintaan useaan kertaan. Saippua muodostaa lattiaan likaa ja vettä hylkivän kerroksen. Saippua suojaa lattian, mutta käsittely pitää toistaa säännöllisesti.

Öljy tai vaha
Kyllästä pinta öljyllä tai vahalla, ja hiero aine puun sisään. Öljy tunkeutuu välittömästi syvälle puuhun, mutta vaha tekee puun pinnasta kovemman. Puu pysyy hyvässä suojassa, ja käsittely on helppo uusia.

Lakka
Lakka muodostaa puun pintaan tiiviin kerroksen, mutta ei imeydy syvälle puuhun. Lakka kestää pitkään kevyttä kulutusta. Lakkaus pitää uusia, ennen kuin se kuluu puhki, tai koko kerros pitää hioa pois.

Lipeä
Lipeäkäsittely vaalentaa puuta kemiallisesti, mutta ei estä lattian likaantumista. Lipeä tekee pinnasta vaaleanharmaan. Lipeäkäsitelty pinta pitää viimeistellä joko saippualla, vahalla, öljyllä tai lakalla.